

Fitness check

Dit jaar zijn we bezig met een evaluatie van de Europese natuurrichtlijnen. De Europese Commissie heeft immers onder de paraplu van het *Regulatory Fitness and Performance Programme* (REFIT) een fitness check lopen die ook de Habitat- en Vogelrichtlijn betreft. Aan ons ecologen en juristen wordt dan gevraagd professionele kritiek te leveren op twintig jaar Natura 2000.

Dat laatste is natuurlijk niet moeilijk: Natura 2000 is misschien iets teveel top-down aan lidstaten en beheerders opgelegd en de habitat-toets is nu toch wel erg statisch met zijn rigide en beperkt omschreven instandhoudingsdoelstellingen uit de tijd dat klimaatverandering nog niet telde. Daar is iedereen het wel min of meer over eens. Maar tegelijkertijd kom je met elkaar opeens ook allerlei uiterst positieve dingen tegen. Want waar ter wereld vind je nog meer zo'n gigantisch netwerk aan echt juridisch dwingend beschermde natuurgebieden? Het bestrijkt maar liefst 28 landen en binnen die landen is het natuurbeschermingsrecht een belangrijk rechtsgebied geworden en daardoor worden wij aan tafel met bestuurders en planontwikkelaars serieus genomen. Natuur telt mee, want het kan lucratieve bouwprojecten tegenhouden.

Populaties van de vogelsoorten uit Bijlage I van de Vogelrichtlijn zouden aantoonbaar beter af zijn dan soorten die niet op een lijst staan en rechtens onbeschermd zijn. En je kunt mopperen op de complexiteit van de Programmatie Aanpak Stikstof, maar zonder Europese natuurwetgeving zouden we niet eens een PAS gehad hebben en zouden veehouderijen onbekommerd kunnen uitbreiden.

Ik weet nog hoe het allemaal in 1979 met de Vogelrichtlijn begon. Ik studeerde toen zelf nog rechten en bij het hoorcollege *Europees Recht* in het Utrechtse Academiegebouw werd de vraag gesteld hoe het nou toch in vredesnaam kon dat de Europese

Economische Gemeenschap zich nu ook al bezig ging houden met vogels. Er werd eind jaren zeventig door althans het bestroopdaste deel van de studenten en docenten een beetje lacherig over gedaan: want vogels hadden toch niks met de gemeenschappelijke economische markt te maken?

Nee misschien niet, maar het had wel met Europa te maken zo leerden wij elders bij het toen splinternieuwe vak *Milieurecht* (met overigens veel minder stropdassen in en voor de collegezaal). Trekvogels werden in het noorden van Europa zoveel mogelijk al beschermd, maar werden door de zuidelijke landen vrolijk uit de lucht geschoten en opgegeten. Volgens de docent van het toen nog kleine keuzevak Milieurecht was het eigenlijk een noordelijke richtlijn tegen dat katholieke zuiden van Europa. Gechargeerd gezegd: gereformeerd rentmeesterschap versus bourgondische jacht. Later werd dit apocriefe verhaal mij min of meer bevestigd door Engelse collega's die aan de wieg van de Vogelrichtlijn hadden gestaan.

Inmiddels is deze EU-Richtlijn uniek in de wereld en een groot voorbeeld voor natuurregelgeving elders. Intussen is ook het *Natuurbeschermingsrecht* een serieus en belangrijk vak geworden en moeten ook die bestroopdaste studenten, bestuurders en planontwikkelaars er naar luisteren. We tellen mee, of liever: natuur telt mee.

Misschien dus maar niet al te kritisch worden, bij die fitness check?

*Fred Kistenkas
Wageningen UR*